
Beadvány Ő császári és apostoli királyi felség számára

A beadvány tárgya: Javaslat a Magyarországon kialakult ún. koalíciós válság megoldására

Az udvar/Birodalom céljait elsődlegesnek tartva, a beadványhoz csatolt elemzés alapján azt tanácsoljuk, hogy *az országgyűlési választásokon győztes koalíciót nem szabad kormányzati pozícióba engedni, amíg programját nem hajlandó korrigálni*, legalább a közös hadsereg kérdésében.

Többféle lehetőség számbavétele után arra jutottunk, hogy a legkevésbé kockázatos, leginkább célravezető magatartás a jelenlegi helyzetben *időt nyerni* arra, hogy a koalíciót az udvar/Birodalom számára elfogadhatatlan programpontjai feladására lehessen bírni, hogy ezután a parlamentáris szabályoknak megfelelően a koalíció kormányzati megbízást kaphasson, immár a Birodalom céljainak veszélyeztetése nélkül.

Első lépésként egy átmeneti, parlamenten kívüli tagokból álló kormány (szakértői kormány) kinevezését tartjuk megfontolandónak, annak hangsúlyozásával, egyértelmű kinyilatkoztatásával, hogy e kormány megbízatása az uralkodó/Birodalom és a koalíció közti konfliktus megoldásáig szól, s fő feladata a parlamenti többséggel rendelkező kormány megalakulásának előkészítése. Ehhez szükséges e kormány élére olyan miniszterelnököt találni, akiben Fenség teljesen megbízik, s aki rendelkezik politikai tapasztalatokkal, jártas a magyar politikai életben. E kormány közvetítői tevékenységének idején az országgyűlés munkájának berekesztésével, elnapolásával, végső esetben a felosztatásával további időt lehet nyerni. Az így nyert idő alatt lépéseket szükséges tenni annak érdekében, hogy a koalíció legalább a hadsereggel kapcsolatos programjában visszakozzon. E lépések közé tartozhat a *meggyőzés és/vagy a koalíció meggyengítése*. A koalíció helyzetének gyengítéséhez szükséges a koalíció nemzeti jelszavaival szemben az általános választójog (az írni-olvasni tudók körében) bevezetésének napirendre tűzésével, szociális jellegű ígérek megfogalmazásával (egyházi és alapítványi földbirtokok megváltása és felparcellázása, kiosztása), a koalíció nemzeti jellegű ígéreteinek az udvar számára még elfogadható alternatívájával a magyarországi közbeszédet befolyásolni, a koalíció tagjai közti nézetkülönbségeket felerősíteni, a parlamenten kívüliek támogatását megnyerni (például a szociáldemokratákkal nem hivatalosan tárgyalni).

Emellett szükséges felkészülni a koalíció vezette, a nemesi vármegyékre támaszkodó esetleges „nemzeti ellenállásra”, melynek kezelésében a szakértői kormány erélyes fellépésére is szükség lehet. Az idő Fenségednek / a Birodalomnak kedvez, hisz a koalíciós pártok régóta vágyanak a kormányzati pozícióra.

Bécs, 1905. február 24.

Alázatos tisztelettel: a „kétszáznégyes” szakértői csapat

Mellékletek:**1. számú**

A koalíció kinevezése	
Az udvar/Birodalom céljai, érdekei:	A magyar belpolitikai helyzet nehézségei/a koalíció programja:
1. a Birodalom szilárd egységének, élén a Habsburg-dinasztia erős hatalmának megőrzése 2. minden olyan változás megakadályozása, mely a Birodalom felbomlásának veszélyét hordozza magában 3. a dualista rendszer fenntartása, megőrzése 4. a kiegyezéssel létrejött alkotmányosság, s benne az uralkodói jogok fenntartása 5. a nagyhatalmi szerep megőrzése 6. a hadsereg megerősítése 7. a Birodalomban élő nemzetek saját törekvéseinek féken tartása, annak megakadályozása, hogy a Birodalom nemzetei egymás ellen forduljanak	1. a kiegyezés óta először a dualista rendszer mellett álló kormánypárt, jelen esetben a Szabadelvű Párt elvesztette a választásokat 2. a korábbi közjogi ellenzék és - Tisza István házszabály módosítással kapcsolatos törvénytelen módszerei miatt - a kormánypártból kiválók (a disszidensek) összefogása teljes, bár köztük saját programjaikban vannak különbségek 3. a koalíció azon a jogi állásponton van, hogy Magyarországon minden jognak a forrása a magyar törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat, mely álláspont tulajdonképpen figyelmen kívül hagyja, hogy az ország egy dualista állam része 4. a koalíció programja a dualizmus létét veszélyezteti: mindenekelőtt a közös hadseregre vonatkozó, nemzeti jellegű követelésekkel; talán kevésbé a magyar „nemzetgazdasági érdekek” megvalósítása érdekében megfogalmazott igényekkel (önálló vámterület; önálló nemzeti bank)

A koalíció kinevezésében rejlő lehetőségek:	A koalíció kinevezésében rejlő kockázatok:
1. ha az uralkodó a választásokon többséget szerzett koalíció soraiból nevez ki miniszterelnököt, ezzel eleget tesz a parlamentáris rendszer szabályainak, s Magyarországnak lesz törvényes, parlamentáris, működőképes kormánya De ebben az esetben is megfontolandó: ✚ a kialakult konfliktushelyzet kezelésére alkalmas, engedményekre is kész személyt kell keresni a koalíció soraiból a miniszterelnöki posztra, akinek kinevezésével alkotmányos és a parlamentáris szabályok adta kereteken belül lehet megoldást keresni a vitás kérdésekre ✚ az előszentesítési joggal élve az egyes konkrét esetekben lehetséges tárgyalni, meggyőzni a koalíciót a Birodalomra, s így Magyarországra nézve is veszélyes terveinek feladásáról	1. a kinevezés megerősíti a dualizmus alapjait vitató koalíciót, nem enged a választási programjából 2. a koalíció jogi álláspontja miatt számos kérdésben újabb konfliktusokra lehet számítani 3. hosszabb távon önálló magyar hadsereg létrehozásáról is dönthetnek a többségben lévő koalíciós pártok az országgyűlésben 4. a koalíciós kormány megváltoztathatja az előszentesítési jogra vonatkozó minisztertanácsi rendeletet 5. a nemzeti követelések (akár csak részleges) elfogadása veszélyes példát jelenthet a Birodalom más nemzetei számára

2. számú

Alternatív megoldás: időt nyerni arra, hogy a koalíciót az udvar/Birodalom számára elfogadhatatlan programpontjai feladására lehessen bírni, ami után ki lehet nevezni a koalíciós kormányt	
Az udvar/Birodalom céljai, érdekei:	A magyar belpolitikai helyzet nehézségei/a koalíció programja:
1. a Birodalom szilárd egységének, élén a Habsburg-dinasztia erős hatalmának megőrzése 2. minden olyan változás megakadályozása, mely a Birodalom felbomlásának veszélyét hordozza magában 3. a dualista rendszer fenntartása, megőrzése 4. a kiegyezéssel létrejött alkotmányosság, s benne az uralkodói jogok fenntartása 5. a nagyhatalmi szerep megőrzése 6. a hadsereg megerősítése 7. a Birodalomban élő nemzetek saját törekvéseinek féken tartása, annak megakadályozása, hogy a Birodalom nemzetei egymás ellen forduljanak	1. a kiegyezés óta először a dualista rendszer mellett álló kormánypárt, jelen esetben a Szabadelvű Párt elvesztette a választásokat 2. a korábbi közjogi ellenzék és - Tisza István házszabály módosítással kapcsolatos törvénytelen módszerei miatt - a kormánypártból kiválók (a disszidensek) összefogása teljes, bár köztük saját programjaikban vannak különbségek 3. a koalíció azon a jogi állásponton van, hogy Magyarországon minden jognak a forrása a magyar törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat, mely álláspont tulajdonképpen figyelmen kívül hagyja, hogy az ország egy dualista állam része 4. a koalíció programja a dualizmus létét veszélyezteti: mindenekelőtt a közös hadseregre vonatkozó, nemzeti jellegű követelésekkel; talán kevésbé a magyar „nemzetgazdasági érdekek” megvalósítása érdekében megfogalmazott igényekkel (önálló vámterület; önálló nemzeti bank) 5. a győzelemmel kialakult helyzetre maguk a koalíció tagjai sincsenek felkészülve 6. a koalícióban lévő pártok együttműködésének tartóssága kétséges 7. az országban a társadalmi feszültségek miatt munkás- és parasztmegmozdulások nem kizárhatók

Lehetőségek:	Kockázatok:
1. időnyerés a koalíció jobb belátásra bírásához, azaz annak eléréséhez, hogy a dualizmus átalakítására vonatkozó programját, legfőképp a hadsereggel kapcsolatos részét feladja: a) első lépésként egy átmeneti, parlamenten kívüli tagokból álló kormány (szakértői kormány) kinevezése annak hangsúlyozásával, egyértelmű nyilatkoztatásával, hogy e kormány megbízatása az uralkodó/Birodalom és a koalíció közti konfliktus megoldásáig szól, s fő feladata a parlamenti többséggel rendelkező kormány megalkakulásának előkészítése b) az országgyűlés munkájának berekesztésével, elnapolásával, végső esetben a feloszlásával is időt lehet nyerni c) közben lépések annak érdekében, hogy a koalíció legalább a hadsereggel kapcsolatos programjában visszakozzon: <u>meggyőzéssel</u> (puhatolózó tárgyalások, megegyezésre hajlandó személy/ek keresése) <u>és/vagy a koalíció meggyengítésével</u>: pl. a nemzeti jelszavakkal szemben a politikai reform, az általános választójog (az írni-olvasni tudók körében) bevezetésének napirendre tűzésével, szociális jellegű ígéretekkel (egyházi és alapítványi földbirtokok megváltása és felparcellázása, kiosztása); → mivel a koalíció hatalomra szeretne kerülni, s e kérdések nem szerepelnek közös programjukban, várhatóan engedni fog a koalíció magatartása	1. a) a koalíció törvénytelennek tekinti, nem fogadja el, esetleg a vármegyékre támaszkodva ellenállást szervez (ebben az esetben az ellenálló vármegyét meg kell törni - pl. a kormány ne folyósítsa az állami támogatást részükre; az ellenállásban résztvevő tisztviselők ne kapjanak fizetést, a kormány helyezze kilátásba felfüggesztésüket; az ellenálló megyék élére új főispánokat kell kinevezni; ha szükséges, kivételes és ideiglenes intézkedésekkel helyre kell állítani a rendet) b) az alkotmányos szabályok betartására kell csak ügyelni c) a taktika olyan követeléseket erősít fel, amelyekkel óvatosan kell bánni, mert az alsóbb néprétegekben túlzó várakozásokat, kiszámíthatatlan cselekvéseket indíthat el
2. az országgyűlés feloszlása és új választások kiírása, amihez azonban szükséges egy új politikai párt megteremtése, melynek programja vonzó a választásra jogosultak körében, pl. általános vagy legalábbis kiterjesztett választójog, csökken-	2. egy ilyen párt létrehozása, főként választási győzelme kétséges, enélkül pedig nem várható más eredmény egy újonnan megrendezett választáson

tett katonai követelések, gazdasági önállóság erősítése, szociális reformok); ehhez szükséges a parlamenten kívüli erők támogatásának megnyerése (MSZDP, egyes polgári csoportok, parasztság)	
3. végső esetben: katonai megoldás, melynek előkészítését meg kell kezdeni (elkerülendő, csak végső megoldás, ha egy esetleges magyar nemzeti ellenállásból szervezett forradalom és fegyveres felkelés fejlődik)	3. egy belháború a Birodalom gyengülésével járna

Felhasznált irodalom

1. Gratz Gusztáv: A dualizmus kora. II. kötet. Akadémiai Kiadó, Bp. 1992. (reprint) 46-121. oldal (24-27. fejezetek: Küzdelem a parlamentarizmusért; A király, trónörökös és nemzet; Fejérvári kormány és az általános választójog; A nemzeti ellenállás és paktum a királlyal) http://mtdaportal.extra.hu/gratz_gusztav.html
2. Szili Ferenc: Az 1905-1906. évi kormányzati válság és annak következménye Somogyban. In Somogy megye múltjából. Levéltári évkönyv, 1974. (5. évf.) 5. sz. 233-258.o. https://library.hungaricana.hu/hu/view/SOMM_Mult_05_1974/?pg=236&layout=s
3. Magyarország története tíz kötetben (1978): 7/1; 1890-1918; Akadémiai Kiadó, Budapest; Főszerkesztő: Hanák Péter; VII. fejezet: Hanák Péter Az 1905-1906. évi politikai válság 557- 583. o
4. Magyarország története 16. Főszerkesztő: Romsics Ignác, Kossuth Kiadó, 2009.; Kozári Mónika: A dualizmus kora; 1867-1914; 92-104. o.; Az 1905-1906-os politikai válság és a koalíciós kormány 97-104. o;